

FANTASTISCHE FARAO'S: KANGOEROE 3^e - 4^e LEERJAAR / GROEP 5-6

1. BRRR... EEN MUMMIE!

a. Lees de tekst.

De Egyptenaren geloofden dat de mensen na hun dood zouden voortleven in het dodenrijk. Daarom moest hun lichaam goed bewaard worden. Het lichaam van een dode werd gemummificeerd. Dit werd gedaan door balsemers, mensen die hiervan hun beroep gemaakt hadden.

Met een haak werden de hersenen via de neus uit het lichaam gehaald. Ook de andere organen, zoals de maag, de lever, de darmen en de longen, werden uit het lichaam verwijderd via een snee

aan de linkerzijde van het lichaam. Deze werden behandeld en bewaard in speciale kruiken. Deze kruiken noemen we canopen. Ze stelden de vier zonen van Horus voor en hadden een deksel in de vorm van een man (Amsit), een havik (Kebehsenoef), een baviaan (Doeamoetef) of een jakhals (Hapy). De vier canopen werden vlak bij de sarcofaag in de grafkamer gezet en bewaarden respectievelijk de lever, de longen, de darmen en de maag. Het hart werd niet uit het lichaam gehaald, want de Egyptenaren geloofden dat dit de zetel van de ziel was.

Nadat de organen verwijderd waren, werd het lichaam uitgedroogd met natriumzout. Deze behandeling duurde ongeveer 40 dagen. Vervolgens werd het lichaam gespoeld met palmwijn en opgevuld met linnen en kruiden. Daarna wikkelde men het lichaam in linnen doeken. Tussen de verschillende lagen werden vele amuletten verstoppt. Deze moesten de dode beschermen en helpen tijdens zijn volgende leven. Over het hoofd van de dode werd een dodenmasker geplaatst. Alleen bij de farao's was dit van goud.

Nadat de mummie klaar was, werd hij in een of meer grafkisten gelegd. Zo'n kist noemen we een sarcofaag. De binnenste kisten volgden de omtrek van het lichaam, de buitenste waren rechthoekig. Het aantal kisten vertelde iets meer over het aanzien van de dode. Ook het materiaal kon sterk verschillen. De eenvoudigste kisten waren van papyrus. Andere werden gemaakt van hout of steen en bij de farao kon de kist zelfs van goud zijn! De sarcofaag was meestal helemaal beschilderd, zowel aan de binnen- als aan de buitenkant. De tekeningen hadden elk hun eigen betekenis. Zo toonden ze de dode de weg in het hiernamaals, stelden ze een deur voor die de dode in staat stelde zijn kist te verlaten of een oog, zodat de dode alles goed kon zien tijdens zijn reis. Het duurde meestal zo'n 70 dagen voordat een dode uiteindelijk begraven werd. Volgens de Egyptenaren waren ook sommige dieren heilig, zoals een kat of een krokodil. Soms werden ook zij gemummificeerd.

b. Beantwoord de vragen.

- Waarom werd het hart niet verwijderd?

.....

.....

- Vul de tabel aan.

Naam	Ziet eruit als...	Beschermt...
Hapy		
Kebehsenoef		
Amset		
Doeamoetef		

- Nummer de stappen zodat ze in de juiste volgorde staan. Zet bij elke tekening hetzelfde nummer.

..... Inwikkelen in linnen doeken

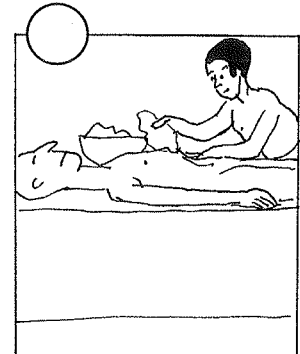
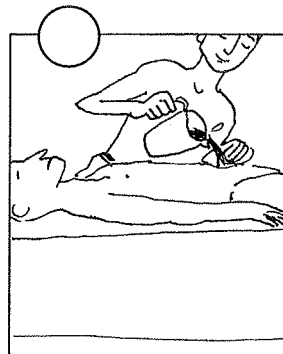
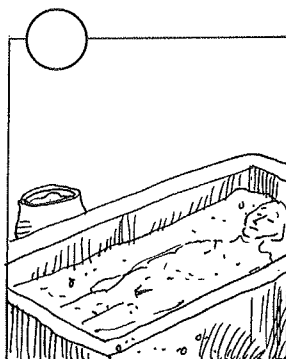
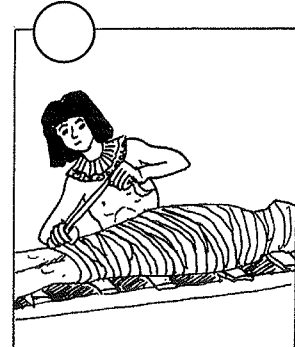
..... In een bad met natriumzout leggen

..... Hersenen verwijderen

..... Spoelen met palmwijn

..... Organen verwijderen

..... Opvullen met specerijen en linnen

2. DE SFINX BEWAAKT DE PIRAMIDE

Een sfinx is een monumentaal Egyptisch beeld met het lichaam van een leeuw en het hoofd van een man. Hij is de bewaker van piramides en moest vijanden angst aanjagen.

Bouw bij elke sfinx twee piramides. Deze mogen ernaast (links of rechts), eronder of erboven komen.

Let op: piramides die bij verschillende sfinxen horen, mogen elkaar nergens raken (ook niet in de hoekpunten!).

De cijfers opzij en onderaan laten je zien hoeveel piramides er in totaal op die rij of kolom moeten staan. We hebben al enkele piramides voor je gebouwd.

										3
										1
										4
										1
										3
										3
										2
										2
										2
										3
2	2	3	1	3	3	2	2	2	4	

3. VAN PAPYRUSPLANT TOT PAPYRUS

De Egyptenaren schreven soms op een vel papyrus. Dat is de oudste voorloper van papier. Het werd gemaakt van papyrusriet. Die plant groeide aan de oevers van de Nijl.

- a. Kun jij ontdekken hoe de Egyptenaren hiërogliefen schreven op papyrus?
 Nummer de verschillende stappen van 1 tot 7, zowel bij de zinnen als bij de tekeningen.

..... Het drogen van het papyruspatroon

..... Het in repen snijden van de papyrusstengels

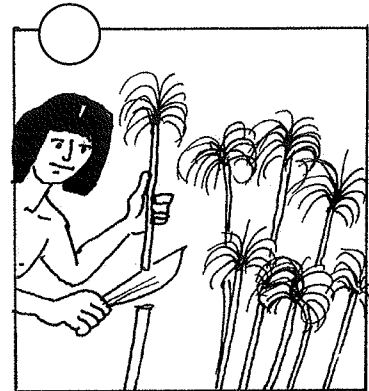
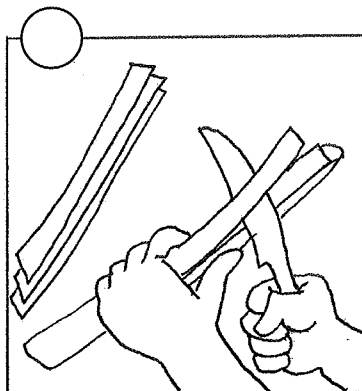
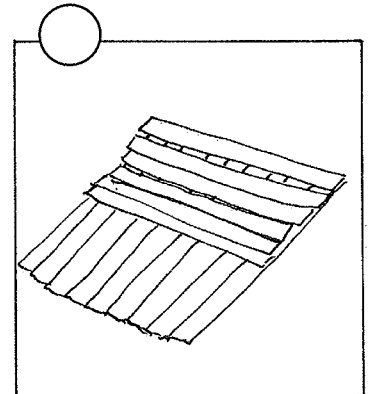
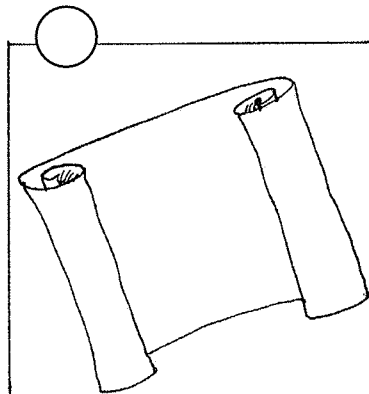
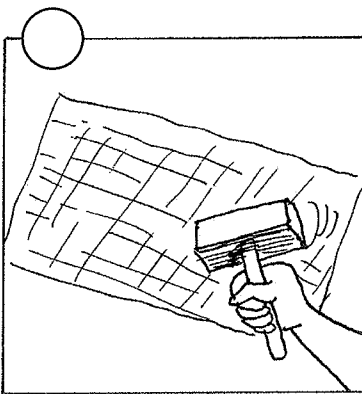
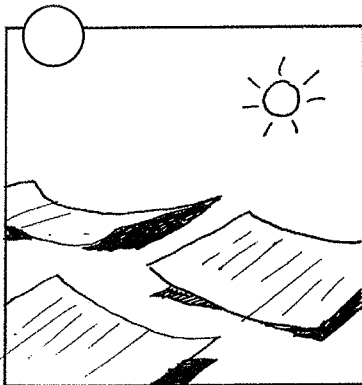
..... De schrijver schrijft hiërogliefen op de papyrusrol

..... Het kappen van de stengels van de papyrusplant

..... Het aanstampen of samenpersen van de papyrusrepen

..... De papyrusrol is klaar

..... Het kruiselings over elkaar leggen van de papyrusstroken

4. TOETANCHAMON, IK VIND JE HIËROGLIEF

'Ik vind je hiëroglief' is de eerste dichtbundel voor de jeugd van Frank Pollet (Abimo uitgeverij).
Lees het gedicht 'Toetanchamon'.

Toetanchamon

Je kijkt me aan
en wat je ziet
begrijp ik niet –
Je hebt heel jonge ogen.

Je fluistert stil
en wat ik merk
geen zilverwerk –
Je bent van regenbogen.

Je zwijgt op mij
al eeuwenlang
je gouden zang –
je duistere dialogen.

**Ik vind je
hiëroglief...**

- a. De dichtbundel draagt de naam 'Ik vind je hiëroglief'. Eén van de 40 gedichten heet 'Toetanchamon'. Waarom heet de bundel 'Ik vind je hiëroglief'?

Kruis één juiste mogelijkheid aan.

- omdat er heel wat hiërogliefen in de bundel getekend zijn
- omdat de titel 'Ik vind je hiëroglief' de slotstrofe is van het gedicht 'Toetanchamon'
- omdat 'Toetanchamon' het belangrijkste gedicht van de bundel is
- omdat de dichter de beeldtaal wil benadrukken
- omdat de dichter zijn lezers lief vindt

- b. Wie is de ik-figuur in het gedicht?

Kruis twee juiste mogelijkheden aan.

- Toetanchamon
- de dichter
- de persoon die het gedicht leest
- de persoon die het dodenmasker van Toetanchamon bekijkt

c. Wie is de je-figuur?

Kruis één juiste mogelijkheid aan.

- Toetanchamon
- de dichter
- de persoon die het gedicht leest
- de persoon die het dodenmasker van Toetanchamon bekijkt

d. Hoe staat de ik-figuur tegenover de je-figuur?

Kruis één juiste mogelijkheid aan.

- de ik-figuur heeft een afkeer voor Toetanchamon
- de ik-figuur is bang voor Toetanchamon
- de ik-figuur is heimelijk verliefd op Toetanchamon
- de ik-figuur heeft ontzag voor Toetanchamon

e. Welke woordspeling vind je in 'Ik vind je hiëroglief' terug?

Kruis één juiste mogelijkheid aan.

- Ik vind je lief, maar bezig
- Ik vind je lief, maar raadselachtig
- Ik vind je lief, maar onleesbaar
- Ik vind je onvriendelijk, maar openhartig

f. Welke woorden of versregels worden gebruikt om weer te geven...

- dat Toetanchamon jong gestorven is:

.....

- dat het dodenmasker van Toetanchamon iets mysterieus heeft:

.....

- dat Toetanchamon ook na zijn dood blijft 'leven' in de geschiedenis:

.....

5. REKENEN OP ZIJN EGYPTISCH

In het oude Egypte zo'n 5000 jaar geleden bedachten de mensen al hoe ze een hoeveelheid in een getal konden opschrijven. Ze gebruikten hiervoor geen 10 cijfers zoals bij ons: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 en 9. De Egyptenaren bedachten daarvoor mooie tekens of symbolen: stokken (1), boogjes (10), spiralen (100), lotusbloemen (1000), opgestoken vingers (10.000), kikkers (100.000) en knielende goden (1.000.000). Ze hakten hun getallen met een hamer en een beitels in een stuk steen, bijvoorbeeld op een beeld of een obelisk. Ook schilderden ze op rotsscherven of op vellen papyrus.

I	II	III	II II	III II	III III	IIII III	IIII IIII	III III III	n
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
een	twee	drie	vier	vijf	zes	zeven	acht	negen	tien

n	⌚	⌚ ⌚	⌚		
10	100	1000	10.000	100.000	1.000.000
tien	honderd	duizend	tienduizend	honderd-duizend	een miljoen

a. Schrijf de Egyptische getallen in ons tientallige talstelsel.

b. Zet onze getallen om in Egyptische getallen.

	HD	TD	D	H	T	E
					9	3
				7	5	4
			1	0	6	0
			9	5	2	8
		2	3	4	7	1
	1	1	1	1	1	1

Ons tientallige talstelsel is een positiesysteem. De waarde van elk cijfer hangt af van de plaats of de positie in het getal. In 1271 heeft de eerste 1 de waarde van 1000, maar de laatste 1 slechts 1. Om 1271 te schrijven, heb je maar 4 cijfers nodig. De oude Egyptenaren gebruikten een additioneel getallensysteem. Hierbij wordt een getal voorgesteld door een opeenvolging van symbolen. De som van de waarde van deze symbolen geeft dan het getal. De plaats van de symbolen speelt geen rol. Elk symbool mag worden herhaald totdat het benodigde getal bereikt is. Elk symbool mag maximaal 9 keer worden herhaald.

is gelijk aan

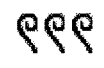

$$(1 \times 1000) + (3 \times 100) + (4 \times 10) + (5 \times 1) =$$

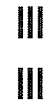

$$1000 + 300 + 40 + 5 = 1345$$

Om 1345 te schrijven heb je 12 symbolen nodig.

De Egyptenaren konden ook rekenen met hun getallen. Bekijk de volgende som maar eens.

1 629	 				
	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%; border-right: 1px solid black; padding: 5px;">1000</td> <td style="width: 25%; border-right: 1px solid black; padding: 5px;">600</td> <td style="width: 25%; border-right: 1px solid black; padding: 5px;">20</td> <td style="width: 25%; padding: 5px;">9</td> </tr> </table>	1000	600	20	9
1000	600	20	9		

+	737	 			
		<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%; border-right: 1px solid black; padding: 5px;">700</td> <td style="width: 25%; border-right: 1px solid black; padding: 5px;">30</td> <td style="width: 25%; padding: 5px;">7</td> </tr> </table>	700	30	7
700	30	7			

=	2366	 				
		<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%; border-right: 1px solid black; padding: 5px;">2000</td> <td style="width: 25%; border-right: 1px solid black; padding: 5px;">300</td> <td style="width: 25%; padding: 5px;">60</td> <td style="width: 25%; padding: 5px;">6</td> </tr> </table>	2000	300	60	6
2000	300	60	6			

c. Maak de som en teken de passende symbolen.

4209

+ 1326

=

d. Probeer ook deze aftrekking eens!

6427

- 3582

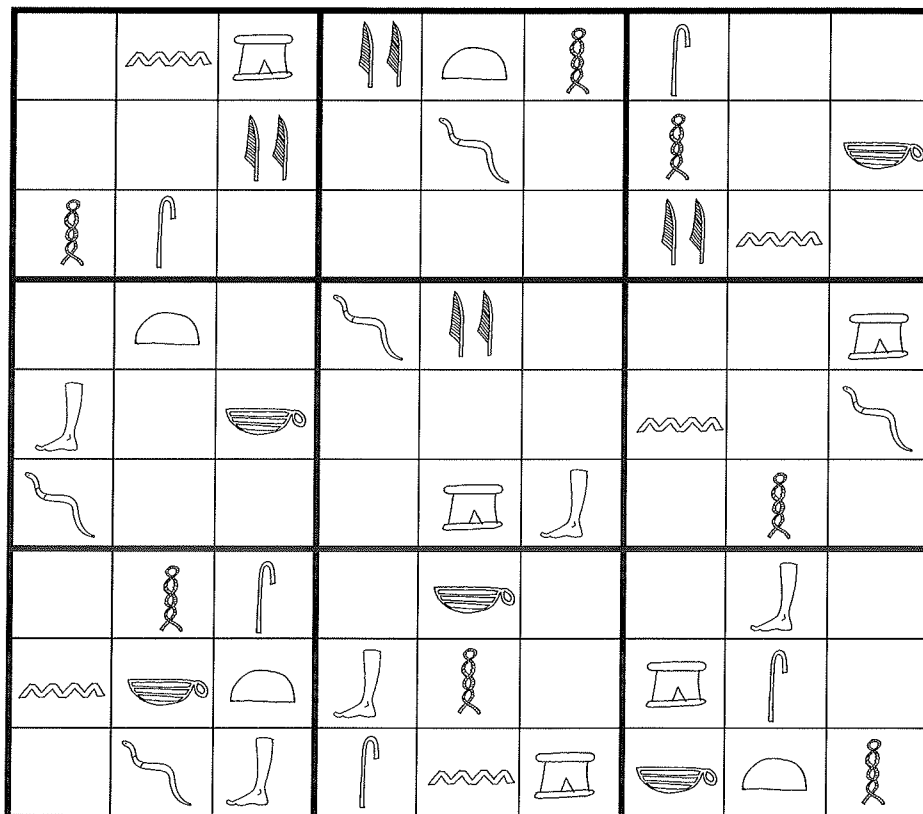
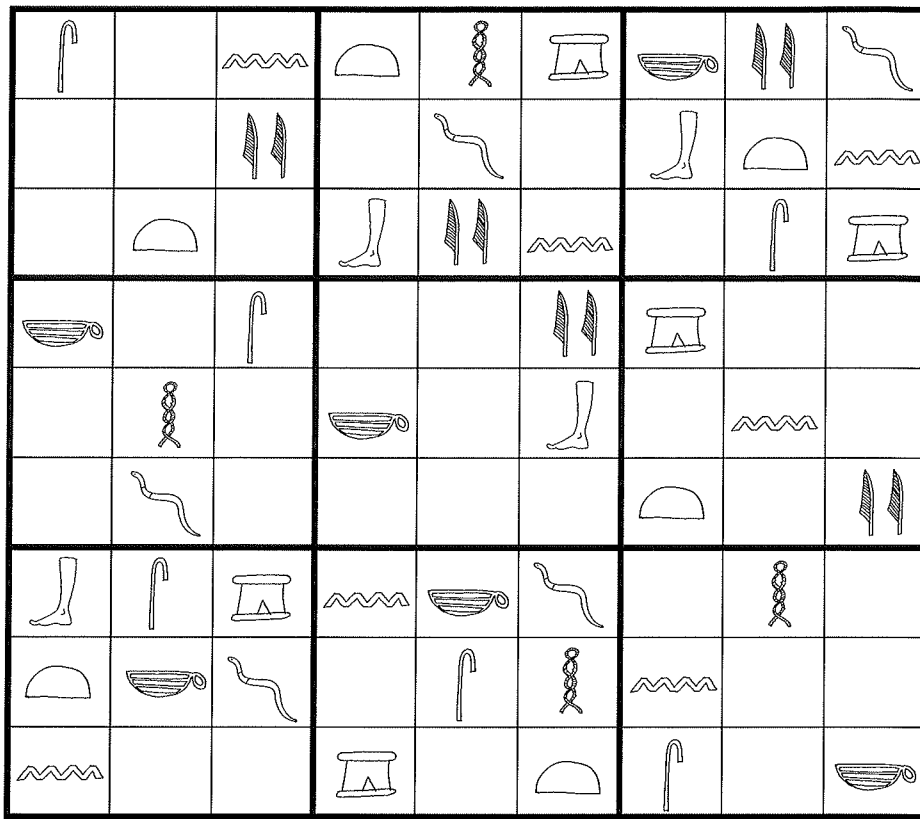
=

6. HIËROGLIEFEN-SUDOKU'S

Los elke hiërogliefensudoku op. Zorg ervoor dat elk teken één keer voorkomt in elke rij, in elke kolom en in elk vak.

Gebruikte tekens

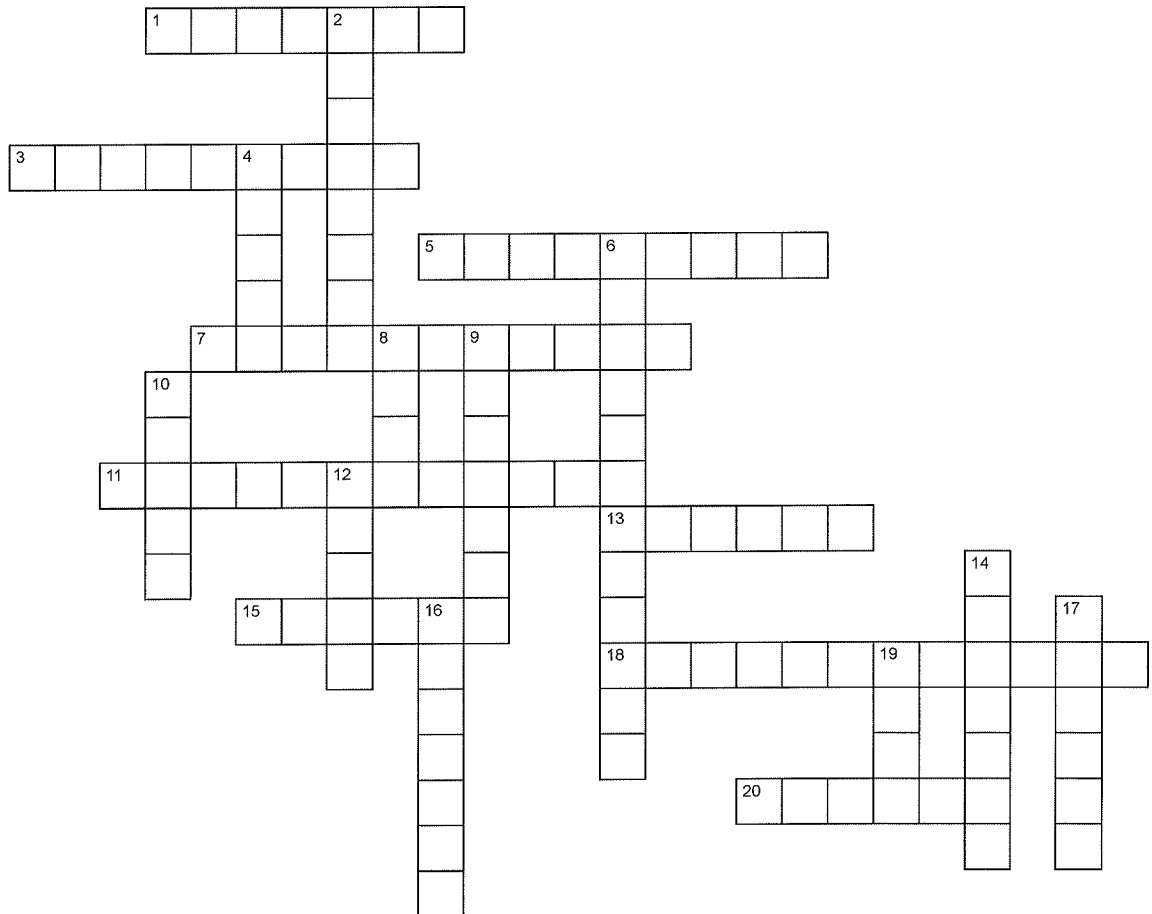

7. EGYPTISCHE PUZZEL

Los deze Egyptische puzzel op.

Ga op zoek in deze bundel, in infoboeken of op internet.

Opzoekvragen:

1. Kruiken waarin de ingewanden van de dode bewaard werden
2. Enorm grafmonument voor de farao's
3. Egyptische doodskist
4. Leider van de Egyptische samenleving
5. Hierin werden de farao's later begraven
6. Van hem werd het graf ongeschonden gevonden
7. Bekendste voorwerp uit het ongeschonden graf
8. Belangrijkste rivier in Egypte
9. God met een jakhalskop
10. Hoofdstad van Egypte
11. Egyptisch beeldschrift
12. Hier staat de grootste piramide
13. Hij ontdekte het beroemdste graf
14. Naaldvormig monument uit één stuk
15. Voor hem werd de grootste piramide gebouwd
16. Hierop schreven de Egyptenaren
17. Gebouw ter verering van de goden
18. Dat deden de Egyptenaren met hun doden
19. Vrouw van Osiris
20. Beroemde farao die Aboe Simbel bouwde

8. EGYPTEN NU

a. Ga op zoek naar informatie over het land Egypte. Probeer daarna deze infofiche helemaal in te vullen.

- Omcirkel het juiste werelddeel.

Egypte ligt in Amerika – Azië – Afrika – Europa – Oceanië.

- Kleur Egypte rood op de wereldkaart:

Egypte is ongeveer km² groot en er wonen ongeveer mensen.

De buurlanden van Egypte zijn , en

Egypte grenst ook aan twee zeeën: de en de

Het landschap in Egypte bestaat vooral uit bergen – zee – prairie – woestijn – weiden – bossen.

De hoofdstad van Egypte is De belangrijkste rivier is de

Egypte is een monarchie – republiek.

De officiële taal van Egypte is Je kunt er niet betalen met euro's maar

wel met Egypte is geen christelijk maar een land.

- Teken de Egyptische vlag.

